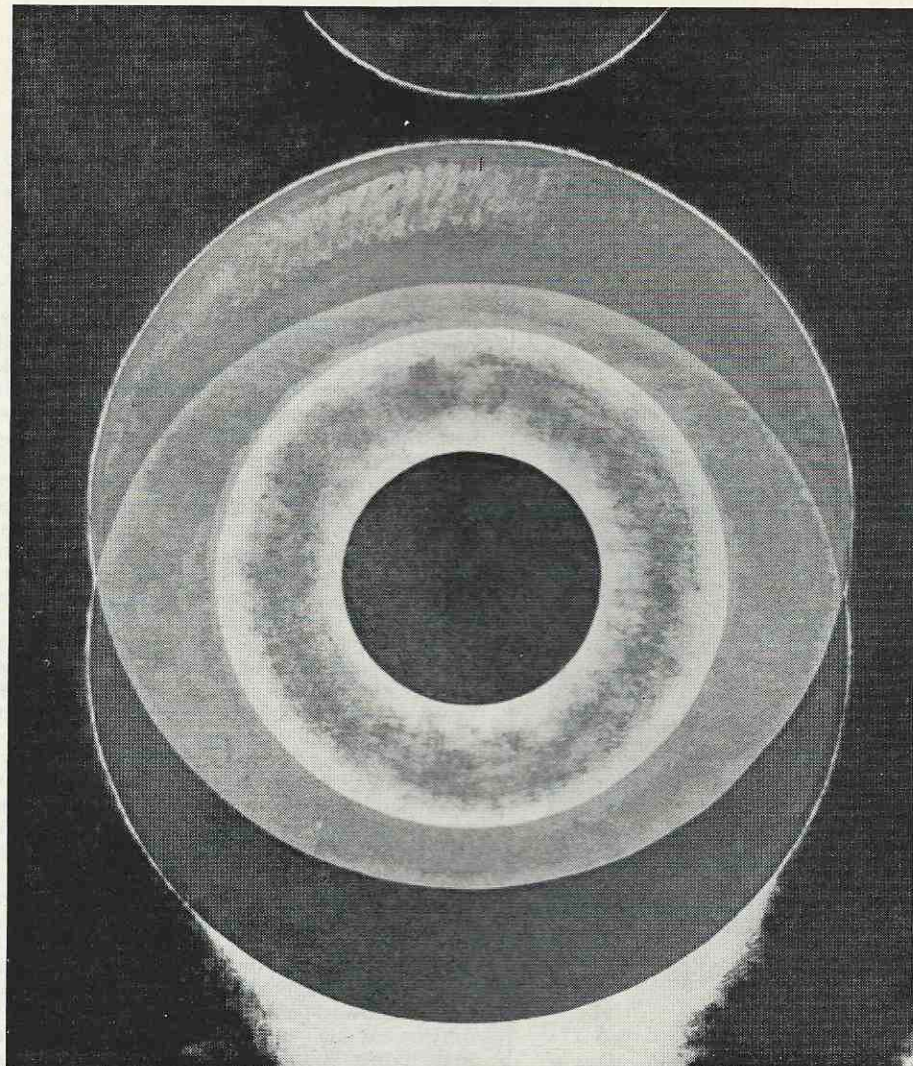

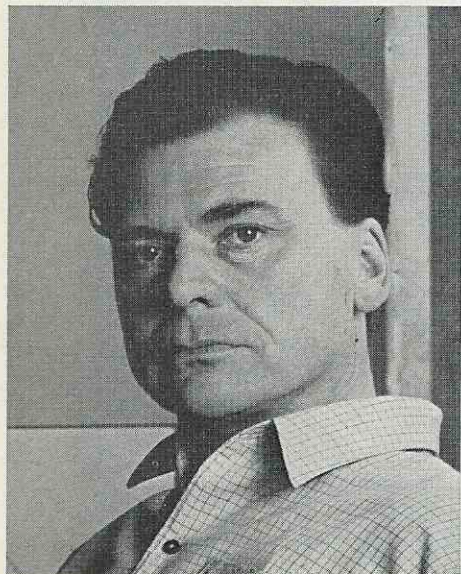
Met het oog
op de ruimte

bruno dyckmans

staandaard galerij oostende
kapellestraat 103 - christinastraat 144
30 november - 31 december 1974

Bruno Dyckmans

Biografie.

- 1920 7 oktober geboren in Lier
- 1939-45 Kon. Akademie voor Schone Kunsten, Antwerpen.
- 1956 Neo-expressionistische periode
- 1958 Konstruktivisme met non-figuratieve inspiratie
- 1956-40 studiereizen naar Frankrijk, Spanje en Italië
- 1960 Tachistische abstrakte periode
- 1964 Overgang naar een kosmische verbeelding met de cirkel als hoofdmotief

Atelier : Museumstraat 45, Antwerpen

Dyckmans is een melancholicus. Zijn atelier is zijn eigen planeet waarop hij zich terugtrekt. Sinds het begin van de jaren '60 is zijn werk één exodus geweest, één ontsnappingspoging uit de reële wereld. Na zijn akademiejaren begon hij ('40-'46) expressionistisch te werken en kwam er relatief laat mee naar buiten ('56, Brussel). Dit werk vertoonde verwantschap met dat van Godderis en Slabbinck, zonnige landschappen, later naar het konstruktieve neigende stillevens. In '58 gaf hij de figuratie op, in '62 ontdekte hij de anti-peinture, keerde zich tegen een «brave» schilderkunst. De cirkel werd het vertrekpunt van een nieuwe zoektocht, een ruimtewandeling, een afreizen van hemellichamen. Een groot aantal werken had het ontstaan van het heelal tot onderwerp. De cirkel werd het symbool voor vruchtbeginsel (ei), beweging (wiel), leven (zon), en tijd (uurwerk).

De ronde vorm is de meest volmaakte, zonder begin en zonder einde, grenze-loos, een gesloten kringloop waarvan men toch het eindpunt niet ziet. In die cirkel werden elementen geïntegreerd : zagemeel, houtkrullen, zand met de verf vermengd, of werden knopen en stukjes hout aangebracht op een korstig reliëf, vaak in donkere, zwart-bruine, gouden of zilveren achtergrond.

Deze materiële ingrediënten waren een middel om er een werkelijkheidseffekt aan te verlenen en bedoeld als een resterende band met de wereld, doch het ging voor hem nooit een doel worden. Wel een manier om de kosmische, zwevende, in rotatie verkerende situatie aan te duiden die moeilijk in een vlak kan gedwongen worden. Zijn vroegste werken met donkere fond geven een voor ons gesloten gebied aan, onverkend en onbekend : de droom van een dichter die zich gewichtloos wil voelen en zich wil optillen boven de materialiteit van het bestaan.

Dyckmans heeft nooit het chaotische van de wereld suggereerd. De telkens tot in de perfectie beheerste komposities leggen juist de nadruk op een onfeilbare ordening. Men zou kunnen stellen dat de schilder, onverzoend met de vele onvolkomenheden van onze samenleving en strevend naar perfectie, deze zoekt in een planetaire harmonie.

Dyckmans doorbrak de periode van donkere achtergronden en van korstige oppervlakten en schakelde over op witte vlakken, witte cirkels.

De ruimte werd lichter, bekender, en in plaats van ontstaan en evolutie ging het thans om een exodus ; niet langer een deling van cellen, maar een uitzwermen van wezens in de ruimte. Hierdoor kwam zijn drang tot evasie nog sterker tot uiting.

De laatste jaren is de kleur een belangrijke rol gaan spelen, in die mate zelfs dat men er, bij een bezoek aan zijn atelier, door overrompeld wordt. De zorg voor afwerking is gebleven, de voorkeur voor cirkel en ruimte eveneens.

Van het integreren van allerlei materialen is Dyckmans overgegaan tot de kollagetechniek. Op papier worden stukken van reeds bestaande of nog niet voltooide werken tot een eenheid geplakt, vaak bijgewerkt met verf of viltstift.

Deze komposities openbaren een enorme rijkdom aan vondsten van harmonische opbouw met kleur en vorm. De ruimte, het kosmische, vormt hierbij over het algemeen slechts het achterplan ; het spel met kleur en lijn, het streven naar puurheid en evenwichtigheid heeft de bovenhand. Het agressieve, passieve en evasieve heeft plaats moeten maken voor aanvaarding, optimisme en openheid. Toch zit de drang tot reageren tegen een «brave» schilderkunst nog wel in hem, en dat resulteert soms in een werk dat ogenschijnlijk gewild slordig is, doch waarvan de chaos bij nader toezicht even minutieus werd vertolkt. Desondanks erkent hij een esteeet te zijn, op vlucht voor het lelijke, vluchtend in het mooie.

Zijn reactie zou ook kunnen gericht zijn tegen een burgerlijk bestaan, tegen de angst voor het onzekere en de onderwerping aan autoriteit. Maar de schilder vlucht in de onbekende diepte van een heelal, en onderwerpt zich op zijn beurt aan de wetten van de volmaakte vorm. Waarschijnlijk is hij een romantikus die hoopt in de ruimte gelijkgezinden te ontmoeten.

Aarzelend ging ik bij hem weg. Het licht, de stilte buiten, de draaiende cirkels en elipsen in rood, blauw, zwart en groen, de freelheid van de viltstift en de lichtgevende akrylverf, de zilveren fond en de witte zwevende bollen, het werkt op je in als drank. Ik had gewoon kunnen blijven zitten, terwijl de nacht morgen werd, om van het ene werk naar het andere te kijken maar 's anderendaags was het ook alweer een werkdag, en dan overvol futuliteiten. De ruimte. Netjes met de voeten op de grond, op de grijze straatplaveien.

Guy Van Hoof

In zijn kosmisch gekoncipieerd werk laat Bruno Dyckmans het thema van de astronautiek en de voor de mens mogelijk geworden exodus naar andere planeten of satellieten nog niet los. Bij hem wisselen zich evenwel de visionaire en de rationale fasen af. Het is alsof hij eerst emotionele ladingen behoeft, alvorens zijn vorm- en kleurzin de vrijere teugels te laten. Deze alternantie is niet alleen boeiend, maar ook altijd verrassend.

Toen Dyckmans ongeveer tien jaar geleden zijn eerste in goud en zilver wervelende nebuleuzen tentoonstelde, volgden de met ready-mades als knopen, schaaltes en houtkrullen bewerkte blow-ups van de aardkorst ; na de energetische chaos, de gestolde ordening van het heelal.

Geïnspireerd door de fantastische maanreizen, maar niet minder door een existensieel pessimisme, spiegelde hij zich daarna de massale uitzwerming naar platonischer sferen voor, een illusie die hij daarop verstilde tot pointillistische stralingen. Het gehele proces verliep langs steeds abstrakter d.w.z. meer en meer de realia terugdringende beelding. Van het eens zo intense ontvluchtungsverlangen zijn de sporen in de «pintureklipsen» nog terug te vinden : een floers van konfetti rondom te hoog gespannen verwachtingen. Zo voelt men het aan. Vanwaar anders deze vertraagde film der eklipsen, de belangstelling voor weer controleerbare verschijnselen, die symbool staan voor betrekkelijkheid en berading.

Op het eerste gezicht sluiten Dyckmans dooreenschuivende cirkels dus weer bij zijn vorige fase aan, maar de informatie is minder kosmisch, meer atmosferisch geworden. Nu spreekt het tijdsspel der elementen zelf hem aan, hun fascinerend voorbijgaan, onze eigen tijdelijkheid. Daarop wijzen de tempering door de blauwen van de vurige schijven of bolschillen, niet minder de dikwijls gewatteerde omtrekken en de bewolkte kleurbanen.

Na deze pertinent geometrisch gekomponeerde werken gaat de schilder echter weer geleidelijk belangstelling opbrengen voor onrustige reizen in de ruimte en zelfs voor klose-ups van de angstig reizende mens gehuld in het trotse goud van deze ongelooftijke eeuw.

Onbetwistbaar zijn deze menselijke wezens nog geometrisch opgebouwd. Zij zijn zélf ook melkwegen met sterren en planeten : zij dragen hun verlangen en hun bestemming onuitwisbaar in zich.

De continuïteit voor Dyckmans ligt in de kringloop van oorsprong naar uiteindelijkheid, in het perpetuum mobile van komen en gaan, waarbinnen levensdrang en zelfbewustzijn elkander onophoudelijk thermostatisch informeren, waaghalzende uitstroming van kleurpracht aan vormgrenzen gebonden, van ordening niet wars, onderwerpt hij zich niet aan funktionalisering, ergens wil hij vrijblijvend zijn pikturale daad stellen.

Bruno Dyckmans. Het staat in zijn naam geschreven. Het fluïdium van de vloed dat zijn beding vindt binnen de bermen.

Vrij naar Paul de Vree

Zelden hebben we een kunstschilder van zo ver weten komen als Bruno Dyckmans. We herinneren ons nog zijn aarzelende Godderis-achtige olieverfjes. Gaandeweg ging hij over naar een kosmische ruimteverbeelding. De cirkel is het dominerend symbool : het ei, de zon, het wiel en het uurwerk. Wat dit kosmisch levensgevoel voor de kunstliefhebber boeiend maakt is de typisch Vlaamse kleur- en materievertolking : een primair en toch sensibel koloriet dat zelfs zilveren en gouden effecten niet schuwt, een sonoor spatialisme. Dyckmans weet zijn eventueel moeilijk toegankelijke visie alleszins te poëtiseren.

X

Voici les œuvres récentes de ce peintre lierrois qui nous avait habitué à des teintes sombres et qui se relève, ici, un coloriste de talent.

Il est curieux de constater combien les photos prises par les astronautes depuis le Cosmos ou de la Lune et qui nous montrent notre planète sous un aspect nouveau,

Individuele tentoonstellingen

- 1956 Brussel, Studio Rik Wouters
- 1957 Antwerpen, C.A.W.
- 1959 Dinant, Casino
- 1960 Antwerpen,
Studio Henri de Braekeleer
- 1962 Antwerpen, C.A.W.
Assenede, Galerij Marg. de Boevé
- 1963 Brussel, Saint Laurent
- 1964 Wetteren, Galerij Drieghe
Mol, Atoomcentrum
Knokke, Galerij Domus Artis
Bornem Het Landhuis
- 1965 Antwerpen, Galerij De Eik
Lokeren, Huize Geertrui
- 1966 Antwerpen, Building B.P.
Brussel Studio 65
- 1967 Bornem, Het Landhuis
Parijs, Galerij Riquelme
- 1968 Lier, Vleeshuis
Gent, Galerij Richard Foncke
- 1969 Antwerpen, V.E.C.U.
- 1970 Antwerpen, Standaard Galerij
Bornem, Het Landhuis
- 1971 Brugge, Galerij Flat 5
Antwerpen, Marcel Peeters
Centrum
- 1972 Antwerpen, Galerij Synthese
- 1974 Antwerpen, Galerij Extrovert
Oostende, Standaard Galerij
Antwerpen, Standaard Galerij

ont influencé certaines artistes. Loin de nous de le leur reprocher, au contraire, cette source d'inspiration en vaut bien d'autres.

C'est ainsi que Dyckmans a été amené à nous présenter ses «Platènes ardentes», c'est-à-dire une série de peintures qui nous révèlent le mouvement cosmique, le festival des couleurs qui enthousiasmèrent les cosmonautes, et, aussi la philosophie de ce mouvement qui nous entraîne dans la ronde astrale. Pourtant ce n'est pas une servile reproduction de photos universellement connues mais bien une interprétation de leur sujet. Nous y trouvons la recherche technique des coulées, des masses, des aplats épais qui donnent une consistance nouvelle à chaque œuvre.

Bruno Dyckmans, par ses oppositions de couleurs, l'emploi de matières nouvelles, l'èlan général de son inspiration a réuni ici une trentaine d'œuvres de grande classe. Dyckmans qui a exposé de nombreuses fois à Bruxelles, en province et à l'étranger, notamment à Paris, a trouvé ici une formule qui nous montre qu'il est capable de maîtriser la technique choisie et de laisser son inspiration vagabonder «cosmiquement».

G. Mahy

De schilderkunst van Bruno Dyckmans wordt gedomineerd door het cirkelmotief. Steeds opnieuw duikt dit thema op als een dwingende vorm, die de specifieke sfeer van Dyckmans' omvangrijk œuvre in overwegende mate helpt bepalen. Een sfeer die sterke bindingen heeft met de kosmos, waardoor deze kunst niet zelden een onaardse beelding meekrijgt.

De kunst van deze Antwerpse artiest is zeker geen gemakkelijke; zij vraagt om intense communicatie zowel wat de vorm als wat de kleur en de inhoud betreft. We mogen gerust stellen dat Bruno Dyckmans een vrij sober en donker palet gebruikt om zijn artistiek aanvoelen van het kosmisch gebeuren zichtbaar te maken. Samen met de doorgedreven soberheid inzake vormgeving maakt de gedempte kleuraanwending van donkerbruin, diep-blauw en bezonken groen met soms uitschieters van vinnig rood of zilver, het werk van Dyckmans nu niet direkt lieftallig. Integendeel, er zweeft soms iets onheilspellends omheen zijn composities; een soort geheimzinnigheid ook, waarmee men slechts na enige tijd vertrouwd geraakt.

Eens doorgedrongen tot de kern van deze degelijke schilderkunst geeft zij ook haar pikurale rijkdom prijs. En die is niet gering. Want dat willen we ten gunste van de als artiest veel te bescheiden Bruno Dyckmans zeggen: wat hij aan schilderkunst laat zien is voldragen werk dat in elke vierkante decimeter het bewijs brengt van pikurale rijpheid. Bruno Dyckmans maakte de laatste tijd naast schilderijen een aantal geslaagde kollages, waaruit andermaal zijn angst voor verstarring tot uiting komt. Dyckmans zoekt steeds opnieuw naar andere mogelijkheden om zijn artistiek beeld van de kosmos, zijn kosmos, gestalte te geven. En in deze wil om zich bestendig te vernieuwen schuilt naar ons gevoel de reden van zijn artistiek succes.

Een tentoonstelling van Bruno Dyckmans is telkens weer een opnieuw beginnen, houdt steeds een andere aanpak in van hetzelfde pikurale probleem waarmee de kunstenaar worstelt: hoe kan ik zo duidelijk mogelijk mijn visie op het cirkelvormig element bij de toeschouwer overbrengen?

De verschillende stappen van deze boeiende zoektocht van Dyckmans zijn evenveel mijlpalen in zijn schilderkunst. Een schilderkunst die om haar kwaliteit een nog grotere bekendheid verdient dan ze thans heeft. Al zijn wij er zeker van dat de erkenning en waardering van het werk van Bruno Dyckmans er vroeg of laat toch komen zal. Vooral in de schilderkunst haalt kwaliteit het steeds op bluf en oogverblindende; en zo gezien zit Dyckmans in de goede boot.

Lode Van Muylder